

Νίκος Εγγονόπουλος «ΝΕΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ ΙΣΠΑΝΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΦΕΝΤΕΡΙΚΟ ΓΚΑΡΘΙΑ ΛΟΡΚΑ ΣΤΙΣ 19 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΤΟΥ 1936 ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΧΑΝΤΑΚΙ ΤΟΥ ΚΑΜΙΝΟ ΝΤΕ ΛΑ ΦΟΥΕΝΤΕ»

...una acción vil y disgraciado

Η Τέχνη κι η ποίηση δεν μας βοηθούν να ζήσουμε:
η τέχνη και η ποίησης μας βοηθούνε
να πεθάνουμε

περιφρόνησις απόλυτη
αρμόζει
σ' όλους αυτούς τους θόρυβους
τις έρευνες
τα σχόλια επί σχολίων
που κάθε τόσο ξεφουρνίζουν
αργόσχολοι και ματαιόδοξοι γραφιάδες
γύρω από τις μυστηριώδικες κι αισχρές συνθήκες
της εκτελέσεως του κακορίζικου του Λόρκα
υπό των φασιστών

μα επί τέλους! πια ο καθείς γνωρίζει πως
από καιρό τώρα
-και προ παντός στα χρόνια τα δικά μας τα σακάτικα-
είθισται
να δολοφονούν τους ποιητάς

[una acción vil y disgraciado: μια πράξη άναντρη και απεχθής]

Ανάλυση

Τίτλος

Ιδιαίτερα μακροσκελής μας δίνει πληροφορίες για το γεγονός (**νέα περί του θανάτου**), το πρόσωπο και την ιδιότητα (**ισπανού ποιητού Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα**), το χρόνο (**στις 19 Αυγούστου του 1936**) και τον τόπο (**μέσα στο χαντάκι του καμίνου ντε λα φουέντε**).

Το ύφος είναι δημοσιογραφικό και θυμίζει ρεπορτάζ. Έντονο το στοιχείο της ειρωνείας με το μακροσκελή τίτλο και τα κεφαλαία γράμματα που θυμίζουν δημοσιεύματα, στα οποία τίτλος και περιεχόμενο δεν βρίσκονται σε αντιστοιχία.

Το μότο του ποιήματος (**...una acción vil y disgraciado**) προοικονομεί τα συναισθήματα του ποιητή για τους στυγερούς δολοφόνους και την άναντρη πράξη τους.

Δομή

Το ποίημα χωρίζεται σε τρεις ενότητες.

1^η στροφή: στίχοι 1-3

2^η στροφή: στίχοι 4-13

3^η στροφή: στίχοι 14-20

Η πρώτη ενότητα λειτουργεί ως **πρόλογος** και εκφράζει μια γενική κρίση διατυπωμένη με επιγραμματικό τρόπο. **Με το σχήμα άρσης -θέσης** (δεν μας βοηθούν -μας βοηθούνε)

και το οξύμωρο (μας βοηθούνε να πεθάνουμε) εννοεί ότι η ελεύθερη και δημοκρατική στάση των ποιητών έρχεται σε πλήρη αντιπαράθεση με μια φασιστική πολιτική πραγματικότητα.

Η Τέχνη και η ποίηση (τύποι στη δημοτική γλώσσα - η λέξη Τέχνη με κεφαλαίο, που δείχνει την κεφαλαιώδη σημασία της Τέχνης στη ζωή του ανθρώπου) είναι συνώνυμα της ζωής και της ελεύθερης έκφρασης σε δημοκρατικά πολιτεύματα, ενώ η τέχνη και η ποίηση (λόγιος τύπος-ειρωνεία) σε αυταρχικά καθεστώτα λειτουργούν ως όργανα των φασιστών και κάθε αντίθετη άποψη οδηγεί στο θάνατο προδιαγράφοντας τη μοιραία τύχη των καλλιτεχνών.

Με το α' πληθυντικό πρόσωπο (μας) ο ποιητής εντάσσει και τον εαυτό του στην κοινή μοίρα των ελεύθερα σκεπτόμενων πνευματικών δημιουργών.

Στη δεύτερη ενότητα αναφέρεται συγκεκριμένα στο Λόρκα εξατομικεύοντας τη γενική θέση της 1^{ης} ενότητας. Εκφράζει έντονη διαμαρτυρία για όσους δεν αποκαλύπτουν τα πραγματικά πολιτικά κίνητρα της δολοφονίας του Λόρκα και

ανακυκλώνουν σχόλια επί σχολίων. **Κυριαρχούν τα επίθετα** αργόσχολοι και ματαιόδοξοι για τους δημοσιογράφους και με τον απαξιωτικό χαρακτηρισμό γραφιάδες δείχνει την περιφρόνησή του προς αυτούς, διότι δεν αποκαλύπτουν την αλήθεια και υπακούουν τυφλά στο καθεστώς. Χρησιμοποιεί τα επίθετα μυστηριώδεις κι αισχρές για τις συνθήκες εκτέλεσης του, για να στηλιτεύσει και να σαρκάσει τους «δημοσιογράφους» που επιμένουν σε επουσιώδεις λεπτομέρειες και δεν ερμηνεύουν τα βαθύτερα αίτια της δολοφονίας.

Στην τρίτη ενότητα, που λειτουργεί ως **επίλογος** εκφράζει πάλι μια γενική κρίση για το ρόλο της ποίησης σε ανελεύθερες περιόδους. Έτσι με το σχήμα του κύκλου (γενικό –ειδικό γενικό) επανέρχεται στην αρχική τοποθέτηση ότι η τέχνη στα φασιστικά καθεστώτα οδηγεί στο θάνατο. Εκφράζει την αγανάκτησή του (μα επί τέλους! Το θαυμαστικό εκφράζει ειρωνεία) και με τη **μεταφορά στα χρόνια τα σακάτικα** υποδηλώνει τον πολιτικό και πνευματικό μααρασμό. Ο Λόρκα γίνεται το σύμβολο της δολοφονίας όλων των πνευματικών δημιουργών. Με το λόγιο τύπο είθισται εκφράζει την πικρή ειρωνεία και με αυτοσαρκασμό αναφέρεται και στη δική του «δολοφονία» καθώς αντιμετώπιστηκε με χλευασμό για τον υπερρεαλιστικό τρόπο έκφρασης. Υπαινίσσεται ότι ένας ποιητής μπορεί να δολοφονηθεί και μεταφορικά με την περιθωριοποίηση, τη φίμωση, την κατασυκοφάντηση.

Στον τίτλο έγινε αναφορά στο θάνατο του Λόρκα, στη δεύτερη στροφή στην εκτέλεση και στην τρίτη στη δολοφονία. Με ανιούσα κλιμάκωση δείχνει πώς παρουσιάζεται ένα γεγονός στις κατευθυνόμενες εφημερίδες και τι κρύβεται πραγματικά πίσω του. Έτσι δεν μεταδίδει νέα για το θάνατο του Λόρκα αλλά ειρωνεύεται και σαρκάζει όσους μετέχουν σε ατελείωτες συζητήσεις και κουτσομπολιά για τις συνθήκες της δολοφονίας του.

Στοιχεία του ποιήματος που πιστοποιούν τις επιδράσεις από τη νεωτερική ποίηση και τον υπερρεαλισμό:

Απουσία στίξης

Άνισοι στίχοι

Μακροσκελής τίτλος

Κατακερματισμένος στίχος

Κεφαλαία γράμματα στον τίτλο μικρά στο ποίημα

Πεζολογικός τόνος

Υπαινικτική γραφή

Αφαιρετικός λόγος, πύκνωση νοημάτων

Παράλληλο κείμενο

ΠΟΙΗΣΗ 1948

Τούτη η εποχή
του εμφυλίου σπαραγμού
δεν είναι εποχή
για ποίηση
κι' άλλα παρόμοια
σαν πάει κάτι
να
γραφή
είναι
ως αν
να γράφονταν
από την άλλη μεριά
αγγελτηρίων
θανάτου

γι' αυτό και
τα ποιήματά μου
είναι τόσο πικραμένα
(και τότε - άλλωστε - δεν ήσαν;)
κι' είναι
- προ πάντων -
και

τόσο
λίγα

Βιβλιογραφία :Δ. Δρακόπουλος-Γ.Κορνελάκης-Χ.Γ.Ρώμας: Κείμενα λογοτεχνίας,
εκδόσεις επικαιρότητα.

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας β' τεύχος , βιβλίο του καθηγητή

Επιμέλεια: Παπακώστα Τριανταφυλλιά